

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА
БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОУНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА
ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 12 (807) ● Чачвер, 1 красавіка 1971 г. ● Цана 2 кап. ● Год выдання XXIV

ГАВОРАЦЬ ДЭЛЕГАТЫ З'ЕЗДА

НАЙВЫШЭЙШАЕ ШЧАСЦЕ

Мы пераступаем па-рог дзевятай пяцігодкі — новага важнага этапу нашага шляху да камунізма. Галоўная задача пяцігодкі — зрабіць жыццё савецкіх людзей яшчэ лепшым, багацейшым, цікавейшым. Аб тым узроўні, на які павінна падняцца наша краіна ў бліжэйшым будучым, красамоўна гавораць лічбы праекта Дырэктывы XXIV з'езда партыі. Тут жа можна знайсці адказ на пытанне, за кошт чаго будзе дасягнут гэты ўзровень: за кошт высокіх тэмпаў развіцця сацыялістычнай вытворчасці.

Роля навукі ў здзяйсненні грандыёзных планаў новай пяцігодкі надзвычай вялікая. Бадай, няма ні адной галіны народнай гаспадаркі, развіццё якой было б магчыма сёння без матэматычных метадаў планавання, без выкарыстання вылічальнай тэхнікі, электронікі і іншых дасягненняў нашага веку. Мне прыемна усведамляць, што навука, якую я прадстаўляю — матэматыка, — усё больш пранікае ва ўсе сферы сучаснага жыцця. Дзякуючы ёй мы стаім на парозе рэвалюцыі ў арганізацыі планавання, у

рашэнні многіх навукова-тэхнічных задач.

Але неабходны яшчэ немалыя намаганні ў правільнай арганізацыі навуковай справы з тым, каб узяць найбольшую карысць з кожнага адкрыцця.

Дасягненні беларускіх вучоных уносяць важкі ўклад у развіццё савецкай навукі. Шырока вядомы работы нашых даследчыкаў у галіне квантавай электронікі, тэорыі цепла- і масаабмену, тэхнічнай кібернетыкі, фізікі цвёрдага цела і паўправаднікоў, матэматыкі і іншых навуковых напрамкаў. Беларускія вучоныя не стаяць у баку ад задач, якія рашаюцца ў агульнанародным маштабе, і наш удзел у гэтай вялікай рабоце будзе яшчэ больш актыўным у новай пяцігодцы.

Яе планы настолькі грандыёзныя, настолькі захапляючыя, што мне хочацца без усякай сідкі на ўзрост папрацаваць над іх здзяйсненнем. Гэта — найвышэйшае шчасце для кожнага савецкага чалавека.

М. ЯРУГІН,
акадэмік АН БССР,
Герой Сацыялістычнай Працы, загадчык кафедры дыферэнцыяльных ураўненняў ФПМ.

Напярэдадні з'езда партыі ва ўніверсітэце адбылося многа цікавых сустрэч з ветэранамі грамадзянскай і Айчыннай войнаў, перадавікамі вытворчасці, кіраўнікамі партыйных і савецкіх устаноў.

На здымку: сярод студэнтаў фізічнага факультэта дэлегат III з'езда камсамола **Я. С. Балакін**. Фота **Г. Марозава**.

ПАСПЯХОВАСЦЬ — ГАЛОЎНЫ КЛОПАТ

Павышэнне паспяховасці студэнтаў па французскай і іспанскай мовах заўсёды знаходзіцца ў цэнтры ўсёй работы кафедры. І не выпадкова іменна гэты пункт быў адным з галоўных у сацыялістычных абавязцельствах, прынятых кафедрай да XXIV з'езда нашай партыі.

Для яго выканання кафедра зрабіла ў гэтым навучальным годзе значную работу. На пасяджэннях неаднаразова заслухоўваліся справаздачы выкладчыкаў аб паспяховасці студэнтаў. Рэгулярна па графіку праводзіцца дадатковыя заняткі са студэнтамі малодшых курсаў і кансультацыі для старшакурснікаў, якія працуюць над перакладамі

арыгінальнай спецыяльнай літаратуры.

Поўнасцю перапрацаваны семестравыя рабочыя планы, вызначан аб'ём патрабаванняў да залікаў і экзаменаў. Прагледжаны распрацоўкі да вусных тэм, правэраны і палепшаны гуказапісы падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў, выкарыстоўваемых у навучальным працэсе. Наладжана работа з трэнажорамі. У час лабараторных работ выкарыстоўваюцца праграміраваныя дапаможнікі, створаныя кафедрай, дэманструюцца фільмы, якія знаёмяць студэнтаў з краінай вывучаемай мовы.

Пазааўдыторная работа вядзецца ў гуртку гутарковай мовы. Студэнты прыцягва-

юцца да арганізацыі вечароў на замежных мовах. Адзін з іх адбыўся нядаўна і быў прысвечан 100-годдзю Парыжскай Камуны. Удзельнікамі яго былі некалькі соцень студэнтаў, вывучаючых французскую мову.

У кабінэце рэгулярна абнаўляюцца стэнды, прысвечаныя знамянальным датам у нашай краіне і ў Францыі, вывешваюцца найбольш цікавыя артыкулы з газет «Маскоўскія навіны» і «Юманітэ», наладжваюцца выстаўкі новых кніг і часопісаў на французскай і іспанскай мовах.

Усе выкладчыкі кафедры працуюць рэгулярна над павышэннем свайго палітычнага ўзроўню, навукова-тэарэтычнай і прафесійнальнай

кваліфікацыі. Ужо некалькі год запар на кафедры працуюць тэарэтычныя семінары, у якіх выкладчыкі прымаюць актыўны ўдзел. З 15 членаў кафедры двое павышалі сваю кваліфікацыю ў Францыі, чацвёра ў Маскве і чацвёра на факультэце павышэння кваліфікацыі ў Мінскім інстытуце замежных моў.

За апошнія гады выкладчыкі выдалі пяць вучэбных дапаможнікаў па французскай мове агульным тыражом 37 друкаваных аркушаў. Цяпер калектывам падрыхтаван да друку падручнік французскай мовы ў аб'ёме 12 друкаваных аркушаў, які будзе выдадзены ў 1972 годзе.

М. ПОЛАЗАУ,
дацэнт.

Лектары— з'езду

З вялікай цікавасцю сочаць за работай з'езда партыі выкладчыкі, студэнты, супрацоўнікі.

Лектары БДУ адзначылі знамянальную падзею ў жыцці нашага народа шэрагам выступленняў у масавай аўдыторыі. У дзень адкрыцця з'езда адбылася сустрэча калектыву кафедры марксісцка-ленінскай філасофіі з партыйна-гаспадарчым актывам Смалевіцкага раёна. Гутарка ішла па актуальных праблемах сучаснасці і аб перспектывым плане развіцця прамысловасці і сельскай гаспадаркі раёна. Бригада лектараў выступіла ў Салігорску, запланаваны выезды ў Барысаў, Дзяржынск, Бабруйск.

АБАВЯЗАЛІСЯ—ВЫКАНАЛІ

Камітэт ДТСААФ універсітэта падвёў вынікі выканання перадз'ездаўскіх абавязцельстваў па ваенна-патрыятычнай і абаронна-масавай рабоце. Усе намечаныя планы выкананы поўнасцю. Вялікая работа зроблена ў перыяд мясячніка абаронна-масавай работы. Праведзена 12 тэматычных вечароў, 15 вечароў сустрэч з Героямі Савецкага Саюза і ветэранамі войнаў, больш 300 лекцый і гутарак па ваенна-патрыятычнай тэматыцы. Студэнты былі гасцямі воінскіх часцей ЧБВА, наведлі музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, зрабілі паходы па месцах баёў у Бе-

ларусі, удзельнічалі ў спарторніцтвах па ваенна-прыкладных відах спорту. Каманда дзяўчат у саставе Г. Ярмоленка, С. Вараб'ёвай, І. Гардзекінай, В. Корзун, Н. Сідарэнкі і Г. Брылеўскай заняла першае месца на гарадскіх спарторніцтвах па кулявой стральбе. Мужчынская універсітэцкая каманда (капітан Ю. Лебедзеў) заняла другое месца па кулявой стральбе сярод каманд Кастрычніцкага раёна. Датэрмінова выканан шэраг іншых абавязцельстваў. У выніку універсітэцкая арганізацыя ДТСААФ заняла першае месца ў Кастрычніцкім раёне. Найбольшы по-

спехаў дабіліся наступная арганізацыя ДТСААФ: фізічнага факультэта (старшыня камітэта А. І. Куляшоў). Тут праведзена больш 30 гутарак і лекцый, тры вечары сустрэч з ветэранамі войнаў. Асабліва добра быў арганізаван тэматычны вечар «Бявая сцягі расказваюць», на якім выступілі ўдзельнікі партызанскага руху ў Беларусі С. Г. Сідарэнка-Салдаценка, удзельнік абароны Брэсцкай крэпасці П. Е. Сівакоў, Герой Савецкага Саюза генерал-маёр у адстаўцы А. В. Кірсаў, афіцэры падшэфнай часці, выкладчыкі кафедры. На фа-

культэце добра аформлена наглядная агітацыя. Зборная каманда па кулявой стральбе (трэнер студэнт П. Цюрыкаў) заняла першае месца ў спарторніцтвах сярод факультэтаў. геаграфічнага факультэта (старшыня А. Д. Плятніў), дзе разам з добрай арганізацыяй ваенна-патрыятычнага выхавання студэнтаў на высокім узроўні арганізатарская работа. Датэрмінова выканан гадавы план уплаты членскіх узносаў; хімічнага факультэта (старшыня М. Г. Рафальскі). Тут паспяхова вядзецца ваенна-патрыятычная работа. Заслугоўвае асаблівай пахвалы

гурток кулявой стральбы, якім кіруе палкоўнік у адстаўцы Ф. Ф. Церашонан. Добра дзейнічае парашутны гурток, якім кіруе студэнт В. Доктараў. Прыкметна ажывілася работа ў арганізацыях ДТСААФ і іншых факультэтаў. Па выніках сацыялістычнага спарторніцтва месцы размеркаваліся наступным чынам: I — фізічны, II — геаграфічны, III — хімічны. Далей ідуць біялагічны, матэматычны, гістарычны, факультэт прыкладнай матэматыкі, філалагічны, факультэт журналістыкі, юрыдычны факультэт. **М. ГАРЛАТАУ,** старшыня камітэта ДТСААФ БДУ.

Г. БЯГУН.

СЭРЦА МІЛЬБЕНАЎ

Таварыш Партыя,
твой розум і сумленне —
Зямны арыенцір,
сузор'і-маякі.
Ты — рулявы,
ты — волат апалчэння,
Што новы шлях
пракладвае ў вякі.
Таварыш Партыя,
ты — сэрца міліёнаў,
Надзейны авангард
нашчадкаў Ільіча.
Гартуй рады
у рытме будняў пленных.
Маё плячо —
каля твайго пляча.
Таварыш Партыя,
у працы, ў строфах верша
Я крокі на цябе
раўняю, як салдат.
Я стаў у строй
у грозным сорак першым
І праз гады
быў твой адданы брат.
Таварыш Партыя,
сняжынкі беляць скроні:
Даўно жыву
адным жыццём з табой.
Як на вайне,
зноў прысягаю сёння
За справу Леніна
ісці заўсёды ў бой.

ФАКУЛЬТЭТ АБ САБЕ

Калі б вы ўпершыню трапілі ў гэты цудоўны вучэбны корпус і не ведалі, на якім факультэце знаходзіцеся, то толькі па нагляднай агітацыі без усялякай цяжкасці маглі б вызначыць, што вы ў хімікаў. Ужо ў прасторным вестыбюлі першага паверха кідаецца ў вочы з густам аформленая выстаўка «Хімічная прамысловасць Беларусі». Тут здымкі гродзенскіх завода капралактаму і агульны выгляд цэха аміяку, азотнатукавага камбіната, гмахаў Полацкага нафтаперапрацоўчага завода, Магілёўскага камбіната сінтэтычнага валакна і г. д. Цікавы фотакадр — «У забой Салігорскага калійнага камбіната» і іншыя. У час перапынкаў каля выстаўкі заўсёды студэнты.

Падумаемся на другі паверх. Тут прыцягвае увагу вялікі стэнд — «Хімічны факультэт на сустрэч XXIV з'езду КПСС». Пазнаёміўшыся са зместам інфармацый аб рабоце кафедраў і лабараторыяў, з майстэрскі выкананымі фотаздымкамі, даведваецца пра поспехі факультэта, пра яго працоўныя падарункі, якія падрыхтавалі да адкрыцця з'езда партыі вучоныя-хімікі, выкладчыкі, студэнты. А такія падарункі сапраўды значныя. У 1970 годзе вучоныя факультэта апублікавалі 126 навуковых прац (43 у 1966 годзе). Гэты поспех ілюструе на стэндзе спецыяльная дыяграма.

Факультэт усё цясней звязваецца з вытворчасцю, выконвае шматлікія заказы хімічных прадпрыемстваў. Аб гэтым расказваецца ў інфармацыі пра кафедру нафтахіміі, якую ўзначальвае прафесар Д. М. Андрэеўскі.

На стэндзе знайшлі адлюстраванне навуковай праца студэнтаў, клопаты вядучых вучоных аб выхаванні маладых навуковых кадраў. Гэта відаць з кампазіцый, прысвечаных кафедры хіміі высокамалекулярных злучэнняў, кафедры агульнай хіміі і г. д. Тут жа, не адыходзячы далёка, можна ўбачыць партрэты студэнтаў-выдатнікаў.

А на трэцім паверсе новы стэнд. Тут аддадзена даніна павагі членам калектыву хімфака, якія са зброяй у руках змагаліся на франтах Вялікай Айчыннай вайны. Мы бачым вайсковыя і цывільныя фатаграфіі прафесара І. Р. Цішчанкі, былога тэхніка-лейтэнанта; супрацоўніка факультэта, падпалкоўніка медыцынскай службы ў адстацы А. К. Артамонава, дацэнта кафедры аналітычнай хіміі Н. А. Поляка, былой партызанскай сувязной і інш.

Агульнае ўражанне аб нагляднай агітацыі хімічнага факультэта можна выказаць каротка: змястоўна і ўражліва.

Іншыя факультэты маглі б пераняць у хімікаў лепшае ў афармленні нагляднай агітацыі і папоўніць свае экспазіцыі новымі матэрыяламі XXIV з'езда КПСС і да 50-годдзя нашага ўніверсітэта.
У. КУЛАЖАНКА.

На здымках: ідзе лекцыя па судовай медыцыне на IV курсе юрыдычнага факультэта. Чытае асістэнт кафедры судовай медыцыны Уладзімір Ільіч Нізаўцаў.

Фота Д. Чаховіча.

ШТРЫХІ ВУЧЭБНЫХ БУДНЯЎ

Лекцыі, семінары, практычныя заняткі... Іменна гэтымі заложены будні студэнтаў. Красавік — набліжэнне сесіі. З чым жа ідуць студэнты на сустрэчу экзаменам і залікам? У адзін са звычайных вучэбных дзён наш карэспандэнт сустрэўся са старастай першай групы II курса гістарычнага факультэта Ларысай Новік і папрасіў яе расказаць аб поспехах і цяжкасцях бягучага семестра.

— Па выніках зімовай сесіі ваша група заняла першае месца па паспяховасці.

Цяжка даўся гэты поспех?

— Вельмі цяжка. Давялося здаваць чатыры экзамены і тры тэарэтычныя залікі. Падрыхтаваліся, відаць, нядрэнна. Напрыклад, пасля здачы гісторыі БССР толькі ў аднаго студэнта паявілася двойка. Затое ў 19 залікоўках былі пастаўлены пяціёркі. Гэта своеасаблівы рэкорд.

— Як праходзяць семінары цяпер?

— Даволі жыва, але ў групе ёсць студэнты пастаянна актыўныя і такія, што адбываюць акадэмічныя га-

дзіны. Я б растлумачыла гэтую пасіўнасць рознымі прычынамі. У нас многа або, дакладней, асноўная частка студэнтаў ва ўніверсітэце прыйшлі адразу пасля школы. Не хачу пакрыўдзіць большасць рабят, але некаторыя выбіралі прафесію па жаданню прадбачлівых бацькоў. Не захопленыя выбранай навукай, яны сумуюць на лекцыях, пасіўнічаюць на семінарах.

— Ці ёсць цяжкасці пры падрыхтоўцы да семінараў?

— Заўсёды цяжка і многае незразумела, калі пра-

пусціў лекцыю і пасля даводзіцца рыхтавацца да семінара па прапушчанай тэме. Толькі гэта можа быць прычынай складанасцей. А так — было б толькі жаданне займацца, усё да тваіх палуг: кабінеты свабодныя, падручнікаў і розных дапаможнікаў хапае, у чытальных залах месцы ёсць.

— Ларыса, а як у вас у групе з наведваннем?

— Калі глядзеш на групу ў цэлым, то хвалявацца няма чаго. Наведванне добрае. Але бывае, што адзін чалавек у тыдзень прапус-

ціць столькі вучэбнага часу, што ствараецца ўражанне, нібы палова студэнтаў групы не з'явілася на заняткі. Вось Уладзімір Іваноў, напрыклад, у гэтым семестры ўмудрыўся прапусціць 52 гадзіны лекцыйных і практычных заняткаў. Не адзін раз яго выклікалі на пасяджэнне камсамольскага бюро і сходы, але ён не з'яўляўся. Па-мойму, гэта маладушнасць і непавага да таварышаў.

Воблік групы вызначасца кожным, яго дысцыплінаванасцю, адносінамі да вучобы, да грамадскіх спраў. І зусім не асабістая справа, як ты рыхтуешся да семінараў або наведваеш заняткі.

І. КАМАРОУСКІ.

СПРОБА СІЛ

Вось ужо некалькі год на кафедры тэорыі дзяржавы і права юрыдычнага факультэта працуе навуковы гурток, якім кіруе доктар юрыдычных навук прафесар Мірза Масэсавіч Авакаў. Калі 30 студэнтаў спрабуюць тут свае сілы ў навуковых даследаваннях. Ядро гуртка састаўляюць у асноўным студэнты 4 курса.

Цікавая і разнастайная праграма работы гуртка. Тут рыхтуюцца і чытаюцца даклады, абмяркоўваюцца

многія сучасныя міжнародныя праблемы, рэцэнзуюцца кнігі. Змястоўнымі, напрыклад, былі выступленні студэнткі IV курса С. Гайковай на тэму «25 год Арганізацыі Аб'яднаных Нацый», І. Кулакоўскага і Т. Букраба — «Прававое становішча марской справы», К. Савіцкага — «Адказнасць ваенных злачынцаў у міжнародным праве» і іншыя. Цікава прайшло і абмеркаванне падручніка Д. І. Кудраўцава «Асновы міжнароднага права».

Адно з пасяджэнняў гуртка было прысвечана абмеркаванню праекта Дырэктыў XXIV з'езда КПСС.

Пры падрыхтоўцы дакладаў і рэфератаў удзельнікі навуковага гуртка выкарыстоўваюць не толькі літаратуру бібліятэк, але і матэрыялы Міністэрства замежных спраў БССР.

Л. ВАСІЛЕЎСКІ,
М. МАРЧАНКА,
студэнты IV курса юрфака.

У ЦЭХАХ ДРУКАРНІ

Нядаўна студэнты першага курса факультэта журналістыкі зрабілі цікавую экскурсію ў друкарню выдавецтва ЦК КПБ. Супрацоўнікі друкарні паказалі студэнтам, як робіцца клішэ, як прымаюцца па фотатэлеграфіі цэнтральныя газеты, расказалі аб канструкцыі лінаціпных і друкарскіх машын, пазнаёмілі з некаторымі асаблівасцямі работы ў кніжным цэху.

І. СЦЯПУРА.

Лабараторныя заняткі па электрафізічных уласцівасцях паўправаднікоў.

На здымку: студэнт IV курса хімфака Нгуен Ван Нонг.

Фота Д. Чаховіча.

ДОЎГ КОЖНАГА ГРАМАДЗЯНІНА

Грамадзянская абарона ў СССР з'яўляецца не толькі сістэмай агульнадзяржаўных абаронных мерапрыемстваў, але і ўсенароднай справай. Кожны савецкі чалавек абавязан актыўна ўдзельнічаць у правядзенні мерапрыемстваў грамадзянскай абароны, выконваючы свой свяшчэнны доўг па абароне Радзімы.

У сёлетнім навучальным годзе з мэтай удасканалення ведаў і практычных навываў з супрацоўнікамі і аспірантамі ўніверсітэта праводзяцца заняткі па 21-гадзіннай праграме, якая ўключае наступныя важней-

шыя тэмы: спосабы абароны ад зброі масавага паражэння; дзеянні насельніцтва пры пагрозе нападения праціўніка і па сігналу «Паветраная трывога»; правільны паводзін і дзеянні ў раёнах радыёактыўнага, хімічнага і бактэрыялагічнага заражэння; аказанне самадапамогі і ўзаемадапамогі.

Для правядзення заняткаў у вучэбных групах на лабараторыях і аддзелах у снежні 1970 года штабам грамадзянскай абароны падрыхтаваны кіраўнікі. У бягучым навучальным годзе ад усіх супрацоўнікаў і аспірантаў

будуць прыняты залікі, для правядзення якіх загадам рэктара назначана камісія. У яе састаў уключаны выкладчыкі кафедраў грамадзянскай абароны, ваеннай кафедры, медперсонал здраўпункта, прафстаўнікі арганізацыі ДТСААФ, Чырвонага Крыжа, а таксама актывісты грамадзянскай абароны.

Нядрэнна арганізавана навучанне на матэматычным факультэце, у вылічальным цэнтры, на ваеннай кафедры, у праблемнай лабараторыі эксперыментальнай бія-

логіі і лабараторыі хіміі рэдкіх і цяжкіх элементаў. Аднак да гэтай пары вучоба не распачата на хімічным, юрыдычным, падрыхтоўчым факультэтах, факультэтах журналістыкі і прыкладной матэматыкі, на кафедрах англійскай і нямецкай моў, палітэканоміі, гісторыі КПСС, навуковага камунізму, у выдавецтве і друкарні, а таксама ў радзе груп фізічнага і філалагічнага факультэтаў і гаспадарчай часткі. На некаторых факультэтах спрабуюць арганізаваць заняткі з усімі супрацоўнікамі і аспірантамі адначасова, а

не па вучэбных групах, што прыводзіць да нізкага наведвання.

Кіраўнікам факультэтаў, кафедраў, лабараторыяў і аддзелаў неабходна прыняць усё меры для забеспячэння максімальнай наведваемасці заняткаў, завяршэння навучання і прыёму залікаў да пачатку летняй сесіі, а таксама садзейнічаць актыўнаму ўдзелу супрацоўнікаў і аспірантаў ўніверсітэта ва ўсіх мерапрыемствах грамадзянскай абароны.

В. КАСАЧОЎ,
начальнік штаба грамадзянскай абароны БДУ.

